

‘Wilhelmina wilde die koets helemaal niet’

Wilhelmina wilde hem helemaal niet hebben, die Gouden Koets. En toch kwam-ie er, bijgesprokkeld met kwartjes van heel veel, vaak straatarme Amsterdammers. Toen al omstrede, nu weer omstrede vanwege de kolonialistische afbeeldingen erop, staat de koets nog tot zo februari volgend jaar te pronken in het Museum Amsterdam.

Theatergezelschap Urban Myth maakte over de discussies rond de koets een familievoorstelling, voor iedereen vanaf een jaar of acht. „Er zitten heel veel kanten aan dat verhaal en die willen we belichten”, aldus Jörgen Tjon A Fong, regisseur en artistiek leider van Urban Myth.

Urban Myth maakt al twintig jaar voorstellingen over actuele maatschappelijke zaken en probeert daarbij diverse perspectieven te belichten en het publiek aan het denken te zetten. „Het verhaal over de Gouden Koets past daar uitstekend in. Die koets kent iedereen Nederlander wel, maar het verhaal erachter niet.”

Dat verhaal begint in 1896 toen de ‘Vereeniging van het Amsterdamsche Volk’ tot het aanbieden van een Huldbeilijk aan H.M. Koningin Wilhelmina’ een inzameling op touw zette onder Amsterdammers om een gezamenlijk geschenk aan te bieden ter gelegenheid van haar inhuldiging. Via de buurtverenigingen werd kwartje voor kwartje geld bijengesprokkeld voor de koetsbare koets. Maar Wilhelmina zat helemaal niet te wachten op dat rijtuig.

Tjon A Fong: „Zij had van haar

Gouden Koets

Voorstelling: ‘De koets, die niemand wilde’, 8 jaar e.o. Door Urban Myth. Tekst en regie: Jörgen Tjon A Fong. Te zien: 8 en 9/10 en 5, 6 en 20/2/2022: De Krakeling, Amsterdam; 18/10: De Meervaart, Amsterdam; 24/10: Toneelschuur, Haarlem. Voor alle speeldata: www.urbanmyth.nl. Tentoonstelling De Gouden Koets, Museum Amsterdam. Te zien t/m 27/2/2022. Theatrale rondleidingen: vanaf 1 november. Meer informatie: goudenkoets.nl

moeder al een crèmekleurige, veel modernere koets gekregen en bovendien had ze besloten geen geschenken te accepteren voor haar inhuldiging. Ze is de Gouden Koets toen wel gaan bezichtigen, maar wilde er niet in rijden. Pas in 1901, bij haar huwelijk, heeft ze hem ook daadwerkelijk gebruikt.”

Het is meer dan alleen maar een mooi verhaal. Tjon A Fong: „Wat zegt zo’n koets over de traditie? De Oranjegezindheid in Amsterdam was groot, maar er gingen ook stemmen op of je een familie die zo rijk is, nog moet overliden met cadeaus. En er zijn nog veel meer vragen te stellen. Is het eerlijk en rechtvaardig dat een familie bij effrecht de baas is over een land? Wat doet het met je als je - doordat

menselijke diertuin ‘tentoongesteld’.

„Het ging erom te laten zien hoe succesvol Nederland was en dus moesten ook de koloniale banden getoond worden. Op de tentoonstelling waren namaakdorpjes gebouwd en in ons verhaal is Kwadjo een van die Surinamers die naar Amsterdam kwam. Hij is er gebleven en ontmoet in 1898, aan de vooravond van haar inhuldiging, de aanstaande koningin. Ze raken in gesprek en Wilhelmina krijgt via Kwadjo een heel ander kijkje op de geschiedenis.” De rol van Wilhelmina wordt gespeeld door Birgit Schuurman, die van Kwadjo door Urvin Monte.

Behalve de voorstellingen waarmee Urban Myth tot en met zo februari 2022 door het land toert, verzorgt de groep ook theatrale rondleidingen over de tentoonstelling in het Amsterdam Museum.

Tjon A Fong, naast theatermaker ook professioneel curator, is een van de curatoren die de tentoonstelling rond de Gouden Koets hebben samengesteld. „We willen een kruisbestuiving tussen theater en beeldende kunst. Tijdens de rondleidingen neemt ‘Wilhelmina’ de helft van het publiek mee en ‘Kwadjo’ de andere

Tjon A Fong naar Kleine Komedie

De voorstelling ‘De koets die niemand wilde’ is de laatste die Jörgen Tjon A Fong maakt voor theatergezelschap Urban Myth. Met ingang van 1 december wordt hij de nieuwe directeur van theater De Kleine Komedie in Amsterdam. Hij volgt Vivienne Ypma op, die ruim 15 jaar de leiding over De Kleine Komedie had. Nog niet bekend is in welke samenstelling Urban Myth verder gaat.

helft. Ze beginnen elk aan een andere kant en halverwege ontmoeten ze elkaar en raken in gesprek. Dan wordt duidelijk dat ze het verhaal allebei vanuit hun eigen standpunt vertellen. Vervolgens wisselen de groepen waarna het publiek het verhaal vanuit die andere invalshoek hoort. Twee perspectieven op hetzelfde verhaal dus.”

Sonja de Jong

De ontmoeting van Kwadjo (Urvin Monte) en Wilhelmina (Birgit Schuurman) in ‘De koets, die niemand wilde’.

FOTO JEAN VAN LINGEN